

**LANDSTINGETS
OMBUDSMANDS
BERETNING
FOR 1998**

04 - 6 Kritik af socialforvaltning og kommunalbestyrelse som re-

kursinstans for blandt andet en fejlagtig opfattelse af partsbegrebet i en sag om et plejeforhold.

A klagede bl.a. over, at socialforvaltningen i K kommune havde afvist, at han var part i en sag, og at socialforvaltningen derfor havde afvist hans klage af 28. januar 1996 til kommunalbestyrelsen over socialforvaltningen. Ombudsmanden fandt dette forhold yderst kritisabelt. Ombudsmanden fandt endvidere, at socialforvaltningen havde anvendt forkerte lovhenviisninger i socialforvaltningens afgørelser om aktindsigt. Efter Ombudsmandens opfattelse påhviler det en rekursmyndighed at påtale fejl og forsømmelse begået i en underliggende instans. Ombudsmanden fandt det derfor beklageligt, at kommunalbestyrelsen ikke kritiserede de sagsbehandlingsfejl, som socialforvaltningen havde begået. Endelig fandt Ombudsmanden, at socialforvaltningen og kommunalbestyrelsen ikke havde givet en fyldestgørende begrundelse for et afslag på en ansøgning. (J. nr. 11.04.20.2./83-96)

A klagede over, at K kommune, socialforvaltningen, havde nægtet ham aktindsigt i socialforvaltningens afvisning af hans ansøgning om feriefrirejse for hans plejebarn i julen 1995.

A klagede endvidere over, at socialforvaltningen havde afvist, at han var part i sagen, og at socialforvaltningen derfor havde afvist hans klage af 28. januar 1996 til kommunalbestyrelsen over socialforvaltningen.

A klagede endelig over, at K kommune ikke overholdt sagsbehandlingsloven og ikke besvarede henvendelser seriøst, ligesom A oplyste fortsat at gøre de samme klagepunkter gældende som i sin klage af 28. januar 1996 (citeret nedenfor), til kommunalbestyrelsen.

Det fremgår af sagen, at A ved skrivelse af 28. november 1995 spurgte K kommune om, hvilke planer kommunen havde for plejebarnets juleferie i 1995. A boede på det tidspunkt i en anden kommune (Y), medens plejebarnet befandt sig på efterskole i Danmark.

K kommune, socialforvaltningen, meddelte herefter A ved skrivelse af 15. december 1995:

“... ”

I forbindelse med efterskoleopholdet for skoleåret 1995/96 aftalte vi med Jer, at du og (A's ægtefælle) ville “organisere Jer“ med venner og bekendte, som skulle danne netværk for (plejebarnet) og blandt andet stå bi i friweekender og småferier. Da juleferien må betragtes som en kort ferie har kommunen ikke lagt specielle planer for (plejebarnet).

På baggrund af ovennævnte brev...har vi herfra forespurgt på Efterskolen vedr. juleferie og fået oplyst, at der er arrangeret juleferie i Y kommune med afrejse den 22.12.1995...

Vi har ikke i kommunen modtaget nogen ansøgning herpå.“

A ansøgte herefter om betaling af plejebarnets rejse ved skrivelse af 18. december 1995. Den 16. januar 1996 afvistes ansøgningen, idet socialforvaltningen meddelte:

“...
Socialudvalget besluttede at give afslag, under henvisning til at man betragter juleferien som en korterevarende ferie. Som bekendt var aftalen, at I selv træffer aftaler med Jeres venner/bekendte om at tage imod (plejebarnet) i familieweekend/småferier.

Afgørelsen kan ankes til Kommunalbestyrelsen...”

I skrivelse af 28. januar 1996 til kommunalbestyrelsen anfører A herefter bl.a.:

“Vi anker over:

1. At afgørelsen ikke er begrundet...
2. At der er postuleret: “Som bekendt var aftalen...“, hvilket er usandt. Der er ingen aftale, alene på grund af kommunens ændrede vilkår...
3. At Socialudvalgets afgørelse lider af mangel på objektivitet (forfølgelse)...
4. At formalier ikke er overholdt, bl.a. at sagen ikke er objektivt forelagt af Socialforvaltningen.

...
Aktindsigt ønskes, hvorfor akter ønskes tilsendt.

...”

Socialforvaltningens afvisning af A's ret til aktindsigt og partstatus/klageret blev meddelt A ved skrivelse af 17. februar 1996, der har følgende ordlyd:

“Deres anmodning om anke kan ikke imødekommes, da De ikke er part i sagen, jvf. landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen, § 4, stk. 2.

Det brev De har modtaget vedr. afgørelsen om juleferie, skal alene ses som en orientering.

Deres anmodning om aktindsigt kan ikke imødekommes på samme grundlag.

Afgørelsen kan ankes til Kommunalbestyrelsen...senest 4 uger efter brevets modtagelse.“

A klagede herefter til mig ved ovenfor nævnte brev af 3. marts 1996.

Jeg sendte sagen til hørings i K Kommune, som dokumenterede over for mig, at man havde meddelt A ved skrivelse af 29. marts 1996, at kommunalbestyrelsen den 25. marts 1996 havde behandlet hans klage og stadfæstet socialforvaltningens afgørelse angående betaling af rejse med begrundelsen “at småferier ...skulle du selv sørge for, også da der ikke var tale om et behandlingsmæssigt formål“.

Ved samme skrivelse havde kommunalbestyrelsen meddelt, at man gav A aktindsigt, idet man anførte:

“...

Vedr. afgørelsen om aktindsigt, ændres denne efter indstilling fra socialforvaltningen, og der gives dig aktindsigt i sagen om betaling af juleferiefrirejse, i henhold til LTL.nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen, § 4, stk. 2. Akterne vedrørende denne sag er vedlagt.

Afgørelsen kan ankes til Det sociale ankenævn, senest 4 uger efter brevets modtagelse.“

Kommunen oplyste yderligere til mig ved brev af 21. januar 1998:

“Der anmodes om hvilke retsregler, der skulle ligge til grund for kommunens afgørelse vedrørende afslag på ansøgning om betaling af feriefrirejse.

Der findes ingen retsregler for besøgsrejser for plejebragte børn og beslutningen om ikke at yde en feriefrirejse i forbindelse med julen 1995, er taget på baggrund af administrativ praksis.

Denne administrative praksis er lagt efter den linie, hjemmestyret har i forbindelse med ydelse af tilskud til elever, der tager på skole i Danmark, hvor der ikke ydes en feriefrirejse i forbindelse med jul.

... Derudover har kommunen lagt vægt på, at juleferien har været betragtet som en kortere varende ferie samt at der forelå en aftale med plejefamilie om, at de selv skulle træffe aftaler med venner/bekendte om at tage imod (plejebarnet) i week-ends og små ferier“.

Jeg meddelte herefter følgende i min udtalelse til K kommune:

“A har ifølge mine oplysninger ikke klaget til Det Sociale Ankenævn over kommunalbetyrelsens afgørelse angående betaling af juleferiefrirejsen. Min behandling af sagen angår herefter alene sagsbehandlingen i kommunen.

a. Partstatus og klageret.

Socialforvaltningen i K Kommune afviste A's ret til at klage, da man i brev af 17. februar 1996 meddelte, at A ikke var part i sagen.

Det er min opfattelse, at A som plejefar havde en tilstrækkelig interesse i afgørelsen om feriefrirejse til plejebarnets juleferie til at være part i sagen og derved klageberettiget. Imidlertid blev A afskåret fra at udnytte sin klageadgang, da socialforvaltningen afviste hans klage. Jeg finder dette forhold yderst kritisabelt.

Efterfølgende behandlede kommunalbestyrelsen alligevel klagen og stadfæstede socialudvalgets afgørelse den 29. marts 1996.

Efter min opfattelse påhviler det en rekursmyndighed at påtale fejl og forsømmelse begået i en underliggende instans. Jeg finder det derfor beklageligt, at kommunalbestyrelsen ikke kritiserede de sagsbehandlingsfejl, som socialforvaltningen havde begået.

b. Aktindsigt.

Retten til aktindsigt for andre end parten i den offentlige forvaltning fremgår af landstingslov nr. 9 af 13. juni 1994 om offentlighed i forvaltningen § 4, der lyder således:

“§ 4. Enhver kan med de undtagelser, der er nævnt i §§ 7-14, forlange at blive gjort bekendt med dokumenter, der er indgået til eller oprettet af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed.

En forvaltningsmyndighed kan give aktindsigt i videre omfang, medmindre andet følger af regler om tavshedspligt m.v.

Stk. 2. Den, hvis personlige forhold er omtalt i et dokument, kan med de undtagelser, der er nævnt i §§ 7-11 og § 14, forlange at blive gjort bekendt med oplysningerne herom. Det gælder dog ikke i det omfang de hensyn, der er nævnt i § 13, eller hensynet til den pågældende selv eller andre med afgørende vægt taler imod.

Stk. 3. Begæring efter stk. 1 og 2 skal angive de dokumenter eller den sag, som den pågældende ønsker at blive gjort bekendt med.“

K Kommune, socialforvaltningen, henviser til bestemmelsens stk. 2 som begrundelse for at afvise aktindsigt. Da bestemmelsens stk. 2 ikke indeholder en undtagelse fra retten til aktindsigt, giver det efter min opfattelse ikke mening at anvende stk. 2 som afvisningsbegrundelse.

Da stk. 2 endvidere indeholder en særlig ret for en enkeltperson til at få aktindsigt i oplysninger om hans personlige forhold, er bestemmelsen heller ikke relevant for kommunalbestyrelsens meddelelse af aktindsigt. Da A er part i sagen, burde kommunen have henvist til sagsbehandlingsloven § 9, der vedrører parterets aktindsigt.

Jeg henviser til det under a. anførte om rekursmyndigheders pligt til at påtale fejl. Jeg vil dog ikke foretage mig yderligere i anledning af A's klage over ikke at have fået aktindsigt, da han efterfølgende er givet aktindsigt.

Sagsbehandlingslovens §§ 22 og 24, stk.1, fastsætter følgende krav til forvaltningsmyndigheders begrundelse af afgørelser:

“§ 22. En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

§ 24. En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, de har været bestemmende for skønsudøvelsen.“

Jeg finder det beklageligt, at socialforvaltningen begrundede sin afgørelse om afvisning af aktindsigt med en ukorrekt lovhenvisning.

c. Øvrige klagepunkter.

Da A's klage til mig over, at K kommune ikke har overholdt sagsbehandlingsloven og ikke har besvaret henvendelser seriøst, efter min vurdering må gå på samme forhold som beskrevet ovenfor, har jeg ikke nogen særlige bemærkninger hertil.

A meddelte mig endvidere at gøre de samme klagepunkter gældende som i den klage af 28. januar 1996 (citeret ovenfor), som socialforvaltningen ved skrivelse af 17. februar 1996 oprindeligt afviste at lade kommunalbestyrelsen behandle.

Idet jeg betragter de øvrige klager over sagsbehandlingen som omfattede af gennemgangen ovenfor, vil jeg alene behandle klagen over socialforvaltningens og kommunalbestyrelsens manglende begrundelse for ikke at betale for feriefrirejser.

Det fremgår, at den ovenfor citerede sagsbehandlingslovs § 24, stk.1, 2. pkt., at i det omfang, afgørelsen beror på et administrativt skøn, skal af-

gørelsen angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen. Det er min opfattelse, at man med oplysningen om, at man har vurderet, at juleferien var en korterevarende ferie, har angivet, hvilket skøn der er lagt til grund for afgørelsen. Det havde dog været ønskeligt, om kommunen havde præciseret, at man fulgte en administrativ praksis om ikke at støtte korterevarende ferier.

Den formelle hjemmel til at træffe beslutningen om juleferiefrirelse er landstingsforordning af 30. oktober 1992 om hjælp til børn og unge, § 20, der fastslår, at "det sociale udvalg ...skal drage omsorg for barnets eller den unges pleje opdragelse og uddannelse samt i øvrigt træffe fornøden bestemmelse om pågældendes personlige forhold..."

Kravet om angivelse af lovgrundlaget indeholdt i den ovenfor citerede § 24, stk.1, 1.pkt. er derfor ikke opfyldt, da hjemlen til at træffe afgørelse skal angives. Selv om selve spørgsmålet om feriefrirejser ikke er nærmere reguleret i omtalte paragraf i landstingsforordningen af 30. oktober 1992, burde kommunen have henvist til den pågældende bestemmelse."